

SVERIGES
SKOLLEDARFÖRBUND

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se
U2020/06020

Stockholm 2021-05-19

Remissvar Förskola för alla barn – för bättre språkutveckling i svenska. (SOU 2020:67)

Inledning

Att delta i högkvalitativ verksamhet i förskola bidrar till utveckling och lärande för alla barn. De barn som inte självklart stimuleras i sin språkliga utveckling i svenska i hemmet, har ännu mer att vinna på att delta i förskolans verksamhet. Bakgrunden till utredarens uppdrag är att statistiken visar att just denna grupp är den som i minst utsträckning går i förskola. Sveriges Skolledarförbund anser att detta är olyckligt och att det är bra att situationen uppmärksammas.

Utredaren har lämnat många intressanta förslag varav en del har relativt långtgående konsekvenser.

Utredarens förslag.

7.4 Kommunen ska informera vårdnadshavare om förskolan genom uppsökande verksamhet.

Utredarens föreslår att hemkommunen ska ta kontakt med vårdnadshavare till barn som har uppehållstillstånd men inte deltar i förskola. Första kontakten ska tas höstterminen året barnet fyller tre år

Sveriges Skolledarförbund stödjer förslaget. Förskola ska ses som en verksamhet som finns till för barnens skull, för deras utveckling och lärande. Hemkommuner har allt att vinna på att så många barn som möjligt deltar i verksamheterna utifrån sina och familjens förutsättningar. Enligt förbundets uppfattning arbetar redan många kommuner på liknande sätt.

7.5 Hemkommunen ska kartlägga deltagandet i förskolan.

Utredarens föreslår att hemkommunerna ska bli skyldiga att hålla sig informerade om vilka barn som inte deltar i förskola.

Sveriges Skolledarförbund avråder från att lägga sådana krav på hemkommunerna då det riskerar bli resurskrävande och uppfattas som integritetskränkande. Förbundet menar att det räcker att hemkommunerna arbetar proaktivt

och aktivt tar upp frågan om deltagande i förskola i alla kontakter med småbarnsföräldrar.

7.6 Skolverket bör få i uppgift att ta fram ett stödmaterial om frånvarohantering för att främja närvaro i förskolan.

Sveriges Skolledarförbund ser det som positivt att förskolan i ökad utsträckning ses som en lärande verksamhet som i första hand finns till för barnet, för dess utveckling och lärande. Ur det perspektivet blir kontinuerlig närvaro i verksamheten viktig. Förbundet ser det som positivt om Skolverket kan ta fram stödmaterial för verksamheterna gällande detta.

Sveriges Skolledarförbund anser att det samtidigt är viktigt att ett sådant material inte styr föräldrar till att välja att ge små barn längre ”arbetsdagar” i förskolan än vad som är nödvändigt och lämpligt, eller minskar den sammanhängande sommarledigheten. Informationen i ett eventuellt material måste även förhålla sig till små barns behov av återhämtning och rekreation så att dessa beaktas.

8.3 Begreppet nyanlänt barn får en definition

Utredaren föreslår att det ska definieras i skollagen vilka förutsättningar som ska råda för att ett barn ska betraktas som nyanlänt.

Sveriges Skolledarförbund har inget att erinra mot förslaget.

8.5.1 Kommuner ska vara skyldiga att direktinskriva.

Utredaren föreslår att kommuner ska vara skyldiga att utan föregående ansökan direktinskriva barn som har ett behov av att få en bättre språkutveckling i svenska i allmän förskola från och med 3 års ålder. Platsen ska vara möjlig att tacka nej till.

Sveriges Skolledarförbund avråder regeringen från att införa en skyldighet för kommuner att direktinskriva barn i förskola. Åtgärden riskerar att leda till en omfattande administration och svårigheter med resursallokering. Åtgärden kan också uppfattas som allt för ingripande gentemot vårdnadshavarna. Förbundet ser det som ett bättre tillvägagångssätt att hemkommunerna intensifierar sina ansträngningar att nå alla vårdnadshavare med erbjudanden.

Förbundet föreslår i stället att regeringen låter utreda om det kan regleras i t.ex. socialtjänstlagen att de barn som bedöms ha ett sådant behov, ska skrivas in i verksamheten även om inte vårdnadshavarna själva söker plats.

8.5.3 De barn som ska direktinskrivas

Utredaren föreslår att nyanlända barn, barn med annat modersmål än svenska som har behov av förskola för att få en bättre språkutveckling i svenska, samt barn som av annan anledning har behov av förskola för att få en bättre språkutveckling i svenska ska direktinskrivas.

Sveriges Skolledarförbund avråder från förslaget om direktinskrivning med de argument som framfördes under 8.5.1.

8.5.4 Kommunen ska hålla sig informerad om vilka barn som ska direktinskrivas

Sveriges Skolledarförbund avråder från förslaget om direktinskrivning med de argument som framfördes under 8.5.1.

8.5.5-7 Direktinskrivning ska ske vid tre år ålder vid en lämplig förskola. Det ska gå att välja en annan förskola än den erbjudna.

Sveriges Skolledarförbund avråder från förslaget om direktinskrivning med de argument som framfördes under 8.5.1.

9.3 Förskolan ska bli obligatorisk från fem års ålder.

Utredaren föreslår att skolplikten inträder ett år tidigare än idag, höstterminen det år barnet fyller 5 år. Skolplikten ska börja fullgöras i förskolan.

Sveriges Skolledarförbund avråder från genomförande av en obligatorisk förskola från fem års ålder mot bakgrund av den nyligen genomförda sänkningen av skolpliktsåldern till sex år. Förbundet anser att den reformen behöver utvärderas innan ytterligare sänkningar av skolpliktsåldern genomförs.

Förbundet ser det även som nödvändigt att regeringen, tillsammans med skolans arbetsgivare, kraftfullt satsar på att lösa de stora kompetensförsörjningsproblem gällande utbildade lärare som många förskolor brottas med redan idag, innan ytterligare reformer genomförs.

En eventuell framtida utveckling mot en skärpning av närvaroplikten i förskolan måste föregås av noggranna utvärderingar av fördelar och eventuella nackdelar ur såväl individperspektiv som samhällsperspektiv.

9.3.1 Den obligatoriska förskolans omfattning och innehåll

Utredaren föreslår att den obligatoriska förskolan ska ha samma syfte, uppdrag och innehåll som nuvarande allmän förskola.

Sveriges Skolledarförbundet har inget att invända mot förslaget, i det fall en reform om obligatorisk förskola från fem års ålder införs.

9.3.5 Skollagens regler om närvaro och frånvaro ska gälla även för den obligatoriska förskolan.

Sveriges Skolledarförbundet ser att detta blir en naturlig följd om en sådan reform införs.

9.4 Skolskjuts till och från den obligatoriska förskolan

Ett barn i den obligatoriska förskolan med offentlig huvudman ska i vissa fall ha rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till barnets hem och tillbaka igen om sådan skjuts behövs. Rätten omfattar bara barn som endast går i den obligatoriska delen av förskolan. Är man där fler timmar har man inte rätt till skolskjuts. Inte heller om man väljer en annan förskola än den man anvisats plats vid.

Sveriges Skolledarförbundet avråder från ett införande av en obligatorisk förskola i dagsläget.

Förbundet vill också framhålla att ett eventuellt senare införande av rätt till skolskjuts till och från en obligatorisk förskolan kan leda till komplicerade och farliga trafiksituationer. Då barn i förskola inte tidigare haft rätt till skolskjuts har fastigheterna inte avpassats för den typen av trafik. Förslaget kommer att innebära ett avsevärt ökat antal skolskjutstransporter till en mängd nya fastigheter som tidigare inte berörts.

Förbundet menar att det inte får bli upp till varje aktuell förskolas rektor att lösa trafiksituationen. Införs en rätt till skolskjuts måste det vara tydligt att det är skolhuvudmannen som ansvarar för framkomlighet och trafiksäkerhet vid förskoleenheterna.

Mot bakgrund av detta kan det övervägas om det finns fördelar med en framtida samlokalisering av femåringar till ett färre antal förskolor. I reformarbetet bör det även tas med i planeringen att denna organisationsanpassning kan komma att bli aktuell hos vissa huvudmän.

9.5 Måltider i den obligatoriska förskolan

Barn i den obligatoriska förskolan ska erbjudas kostnadsfria måltider, under förutsättning att det serveras måltider den tid de vistas på förskolan.

Sveriges Skolledarförbundet har inget att invända mot förslaget.

10.8.3 Det ska införas karriärsteg för förskollärare vid vissa förskolor

Utredaren föreslår att skolhuvudmän för förskoleenheter som har särskilt svåra förutsättningar med beaktande av barnens socioekonomiska bakgrund ska sträva efter att inrätta karriärsteg för särskilt yrkesskickliga förskollärare.

Sveriges Skolledarförbundet vänder sig mot en sammanblandning av yrkesskicklighet och arbetsplatsers särskilda utmaningar. Bedömningen av vem som anses vara en yrkesskicklig lärare/förskollärare kan inte rimligen skilja sig åt endast beroende på barnens/elevernas socioekonomiska bakgrund.

Förbundet har inte något att invända mot att löneinstrumentet används för att locka yrkesskickliga förskollärare/lärare till uppdrag med större utmaningar, men det bör vara tydligt att det är det som det handlar om.

Regeringen har inlett en satsning på löner i förskola och skola i syfte att öka attraktiviteten i yrkena. Det är ett vällovt och välbehövt initiativ. Hittills har satsningen bara riktats mot lärare vilket har inneburit skevheter i lokala lönestrukturer på många håll. Ansvarsavståndet, det vill säga löneskillnaden mellan rektor och bäst betald lärare är på många håll för litet eller till och med omvänt.

Innan regeringen går vidare med ytterligare satsningar på lärarlönelyft behöver den framtida rekryteringssituationen till skolledarposter säkras.

10.8.5 En enhetlig utbildning till barnskötare

Utredaren föreslår ett enhetligt innehåll för utbildning till barnskötare som ska gälla inom såväl gymnasieskolans barn- och fritidsprogram som motsvarande utbildningar inom kommunal vuxenutbildning.

Sveriges Skolledarförbund stödjer förslaget och ser det som mycket positivt att denna grupp ges en garanterad kompetens under utbildningstiden.

10.8.6 Allmänna råd om språkkunskaper bör tas fram

Utredaren föreslår att regeringen bör ge Skolverket i uppdrag att ta fram allmänna råd om vilka grundläggande kunskaper personal i förskolan bör ha.

Sveriges Skolledarförbund ställer sig bakom förslaget.

10.8.7 De centrala personalkategorierna inom förskolan ska framgå i skollagen.

Utredaren föreslår att Skollagen ska förtydligas så att det framgår att det i undervisningen i förskolan, utöver förskollärare, får finnas barnskötare och annan personal med utbildning eller erfarenhet som innebär att barnens utveckling och lärande främjas.

Sveriges Skolledarförbund anser att den målsättning som dagens skollag anger är bra och bör behållas. Det är inte rimligt att sänka kompetenskraven på personalen och samtidigt behålla de höga mål och kvalitetsförväntningar som ställs på svensk förskola. Förbundet avråder regeringen från att gå vidare med förslaget.

11.5.2 Läslyftet i förskolan ska förlängas

Läslyftet för förlängas och riktas mot förskoleenheter som har särskilt svåra förutsättningar.

Sveriges Skolledarförbund stöder förslaget.

12.1 Ikraftträdande

Ändringarna i lag och förordning ska träda i kraft den 1 juli 2022.

De nya bestämmelserna om obligatorisk förskola ska tillämpas första gången i fråga om utbildningen som inleds höstterminen 2023. Bestämmelserna om inrättande av karriärsteg för förskollärare ska tillämpas första gången i fråga om verksamhet som bedrivs efter den 30 juni 2023.

Sveriges Skolledarförbund avråder från ett genomförande av en obligatorisk förskola i dagsläget med de argument som framfördes under avsnitt 9.3.

Med vänlig hälsning

Sveriges Skolledarförbund

Matz Nilsson
Sveriges Skolledarförbund